

Передплата
на «РУСЛАНА» вносять:
в Австрії:
на цілий рік . . . 20 кор.
на пів року . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць . . . 1.70 кор.

За границю:
на цілий рік: зі щоденною
вистилкою 7 доларів, або 12
рублів; з вистилкою двічі
в тижні 5½ долара, або 10
рублів; з вистилкою що субо-
ти 4½ долара, або 9 рублів.
Поодинокі числа по 10 сот.

Телефон Редакції ч. 1484 — Конто почт. щадниці ч. 98.704.

РУСЛАН

«Виреш ми очи і душу ми виреш: а не вольмеш милости і віри не вольмеш.
бо руске ми серце і віра руска.» — З Руслановкх псалмів М. Шашкевича

Виходить у Львові що дня крім неділі руских свят о 5½ год. по полудни.
Редакция, адміністрация експедиция «Руслана» при ул. Оссолинських ч. II. партер (Фронт від ул. Тихої). Експедиция місцева в Агенції Соколовского в пасажі Гавмана.
Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє.—
Рекламні неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Заборчий похід москвича Маркова на Буковину.

(+) Наші галицькі москвичі не вдоволяють ся своїм „станом посіданя“ в Галичині, але задумали також понести свій прапор на Буковину, де тамошні укр. рускі провідники народні від самого почину політично-національної діяльності станули відразу на яснім становищі, що москвичі яко народні відступники не мають права виступати іменем руского народу і творити якої небудь „рускої партії“. Галицьким москвичам було се здавна солою в оці і костю в горлі, що на «православній Буковині» об'єднательна русофільська ідея була зовсім викорінена, що там не роблено ніякої консолідації з москвичами і що тим способом розвиток руского народу відбувався на чистонародних основах. Тимто наші москвичі безустанно нарікали на те, що на Буковині «правительство сь цільмь усердіємъ стало поддерживать українфільській сепаратизмъ» і постановили і на Буковину понести прапор об'єднательної русофільської ідеї.

Минувшого вторника 21. червця москвич посол Марков скликав при помочи добре відомого о. Богатирца і черновецького амбасадора д-ра Геровского віче, про котре ми подали вже двічі звістку на основі гласних помічень а також на основі звіту „Народного Голосу“.

Дуликевичівська „Прикарп. Русь“ найбільше значінє сего зїзду на «тисячну толпу», а «Słowo Polskie» на 4 тисячі а відтак зменшують до вісім соток, коли тимчасом в дійсности не було їх там навіть половини. Мимо тої однак реклами сей

заборчий похід Маркова на Буковину не вдався, бо зустрінувшись з рішучою відпорною силою народно-руского живла і Марков, котрого „Прикарп. Русь“ робить славним героєм того дня, був приневслений соромно „спасати ся бігством“. Всеж таки повертаємо до сего наїзду москвичів на Буковину, бо він ціхує їх способи, їх методи, їх безличність, з якою они намагають ся підорвати в широких верствах народних віру в можливість єго самостійного розвитку і ужити єго яко материял для своїх об'єднательних ціль.

В тім находимо поясненя, длячого з такою скажениною накидають ся на митрополита Шептицького і Н. Василька. А в тім головну ролю відіграв сам провідник сего заборчого походу єксв'ященик Марков. Ось що пише «Прикарпатська Русь»:

„Онъ ярко и мѣрко охарактеризовалъ теперешнее политическое положеніе русскаго народа въ Австрій: Онъ провелъ весьма удачную параллель между галицькимъ Валечродомъ уніатскимъ митрополитомъ Шептицькимъ (польскимъ графомъ), стоящимъ во главѣ украинскаго движенія въ Галичинѣ и буковинскимъ „Gewerberpolitiker“-омъ обанкротившимся помѣщикомъ Н. Василькомъ (румыномъ), руководителемъ украинской партіи на Буковинѣ, изъ коихъ первий (Шептицький) старається уничтожить русскій народъ какъ польскій патріотъ и католическій фанатикъ, а второй (Василько) ради личныхъ матеріальныхъ интересовъ. Ораторъ указалъ на главные промахи австро-русскихъ политиковъ со времени революціи въ 1848-мъ году. Ни одинъ изъ австрійскихъ народовъ не былъ такъ „поссбачъ“ бѣрень Габсбургской династіи какъ

русскій народъ, и ни одинъ народъ не такъ безправенъ и не преслѣдуется такъ жестоко какъ русскій!

Отут вказав Марков сї три головні і основні чинники, які стоять перепорою об'єднательній ідеї, о московщеню, оправославленю і о цареславленю Русинів і се повинні собі добре зятати наші політичні провідники. Се передовсім наша руско-католицка Церква і єї представник головний митрополит Шептицький, дальше сьвідомість народної самостійности і окремішности, яку ставлять на передовім місци нашої політичної програми проти омосковщеня руского народу наші послы а передовсім посол Н. Василько а крім того вірність Габсбургській династії і Австрійській державі, в котрій Русини мимо перепон і трудностей виходячи нераз з різних боків можуть розвивати свою окремішну культуру і народність.

Отсе повинні мати на тямці наші дневникарскі і парламентарні загорільці, котрі нераз задля якоїсь трудности або перепони в народнім розвитку Русинів голосять політику розпукки, кидають погрози переносин центра до Києва, або намагають ся викликати ворожий в широких верствах народних настроїв для Австрійської держави. Такі почини невинарених дневникарів і парламентарних політиків розпукки рівнають ся підпалюваню стріхи, яка находить ся над нашими власними головами, бо сї політики розпукки не мають ніколи на тямці вельми мудрої римської пословиці: quidquid agis prudenter age et semper respice finem! Попис москвича Маркова повинен бути для

О. П. А. Шеган (P. A. Sheehan).

Мій новий сотрудник.

Оповіданє із записок ірландського пароха.
Переклав Володимир Держирука.

(Дальше).

— Нехай Господь благословить чоловіка, що нам справив таку радість! Закликала якась жінка, коли я йшов з церкви на обід.

— Нехай Господь благословить всіх наших сьвящеників — додала инша, що видко боялася, щоби оклик першої не вразив мене.

— Шкода, отче Дане, — сказала вкінци трета, — що ви про се ніколи нам не говорили. Шкода, що така річ прегарна була довго в секреті.

Оказували мені тим способом неваче милосерде, співчутє.

В дома, на столі, застав я цілу копицю білєтєв з желанями а серед них малий, гарний томик „Про наслідуванє Христа“ в грецькїм перекладі о. Юрія Майра Т. І. Се був дарунок від о. Летбі. Чиж се не є гарний доказ памяти з його боку? Любий твір в любій мові! Не памятаю так веселого дня Різдва. Quam bonus Israel Deus! Те саме повторив сотрудник.

По обіді мали ми цікаву, академічну диспуту на тему старинних ірландських звичаїв. О. сотрудник промовляв з одушевленєм за їх за-

держанєм, я знов твердив противно, що з огляду на надужитя з їх причин ліпше було би їх цілком знищити.

У відповідний отже спосіб кожний з нас намагав ся доказати свої погляди слідуючого дня, бо Ганна з обуренєм відогнала юрбу хлопців, що старим звичаєм прийшли перед мою хату з пісню на устах; тимчасом о. Летбі вислухав піснї з приємністю і дав по шість пенсів кождому хлопчакви, ще й сказав, щоби вони були все добрими Ірландцями; він купив їм також цукорків. Того самого дня вечером, коли я клав ся спати, бо встаю дуже рано, почув я ковтанє до дверей в передній комнаті, опісля оживлений тупїт, вкінци у відхилених дверях показала ся голова Ганни.

— Ліза — сказала вона — боїть ся, що о. сотрудник захорував, питає отже, чи отець парох не потрудили би ся до нього?

— Мій Боже, дуже радо! — закликав я з переляком; і за служницею поплентав ся я до мешканя сотрудника.

— Що стало ся, що стало ся? — крикнув він, побачивши мене.

— Нічого особливого, маємо гарну нічку, — одвітив я.

— Гей! Ліза певно післала по отця пароха.

— Так, прийшла до мене, бо здавало ся їй, що ви хорі, отче. Чи дійсно так?

В дійсности виглядав бідолаха лихо а при моїх словах упав тяжко на крісло.

— Справді, ви хорі! — повторив я.

— О, ні, се не недуга — сказав він плаксивим голосом, мов дитина, мені серце трісне.

— Коли тільки о се ходить, то не журить ся, отче, всіємо направити серце, скажіть все.

— Чому ні! — крикнув, зриваючись з крісла і ходив широкими кроками по комнаті; заложив притім руки в зад і кликав:

— Відні, безталанні хлопці! Вчера виглядали так гарно біля престола, а нині, нині страх погадати!

— Дуже се драматично виглядає та се не в моїм смаку. Люблю оповіданє спокійне і в простім стилю. Може мені так розкажете, отче добродію?

Слова сї мали свій наслідок. Подаю оповіданє, виголошенє з огнем, при акомпаніяменті живої гестикаляції і кількох досадних слів:

Коло семої години вечером вїзвали сотрудника до хорого близько нашої оселі. З поворотом почув він співи десь коло шинку пані Гелєй і задержав ся з серцем повним вдволеня, бо пізнав слова і арію з гимну Adeste.

— Богу дякувати — шепнув — вкінци нарід починає співати по домах наші католицькі гимни.

За хвилию однак занепокоїв ся, бо пізнав голос Джіма Діді.

(Дальше буде).

всіх таких дневників і політиків вельми цінною пошкою а також наша суспільність повинна мати все на тямці, що наведені в горі тут чинники в нашій культурній і національно-політичній розвиту: руско-католицька Церква, укр. руска народність і австрійська держава ідея є тими певними підвалинами, на яких може кріпко оперти ся наш самостійний розвиток, є тими сильними заборонами, котрі можуть забезпечити наше самостійне народне встановане.

Зрозуміли се дуже добре наші москвичі-об'єднителі, і тому ударяють передовсім о головні заборони, тому намагають ся підорвати ті основні підвалини, на яких повинно опирати ся наше народне встановане, бо підорване тих підвалин улекшило би їм їх об'єднителну роботу, омосковщене, о православлене і одареславлене Русинів. А ту ціль мав невданий заборчий похід Маркова, до тої цілі змагали всі ухвалені на зїзді москвичів в Чернівцях резолюції, висловлюючі „презрїніе“ митрополитови Шептицькому і послови Василькови, що розкрив змаганє москвичів перед широким сьвітом, ту ціль мав протест проти митрополита Репти, що покарав москвича Богатирца, ту ціль мав протест проти розділу буковинської, православної дицезії на руску і волоську, ту ціль мало домаганє усунення укр.-рускої мови з шкіл (що по думці москвичів є „главнимъ тормазомъ культурного розвитку рускаго — розумій московского — народа вь Австрїи“), а заведенє на єго місце „литературнаго рускаго язика вь качествѣ преподавательнаго во всѣхъ публичныхъ, народныхъ среднихъ і высшихъ учебныхъ заведенїяхъ“, ту ціль мало домаганє „устраненїе фонетики вь публичныхъ учебныхъ заведенїяхъ“ і проти „открытія украинскаго университета во Львовѣ“ котре „должно считать вь культурномъ отношенїи пагубнымъ“.

Отсе все нехай добре зятямлять собі наші загорілі дневникарі і політики, чи підриваючи повагу руско-катол. Церкви і єї представників руских Владик і сьвящеників, підриваючи вірність Габсбурській династїї і Австрійській державі не стають помагачами Дудикевича, Маркова et comp., чи в своїй нераз загорілій, розпучливій опозиції не доводять до того, щоби „Das Kind mit dem Bade“ виляти. Невдзлий заборчий наїзд Маркова на Буковину, де він для своїх цілей бажав покористуватись тамошнім православїєм, хоч оно так відмінне від російського, повинен наших загорілих дневникарів і політиків розпуки довести до отямленя, наколи они взагалі ще способні предметово думати над так важними і засадничими справами.

Огляд часописий.

(Відповідь п. В. Темницького „Дїлу“ з нагоди єго статї в „Землі і Волі“ про сїчовий зїзд д-ра Грильовського в Станїславові).

Хоч давно вже перегомонила рекляма зроблена „Дїлом“ невдалому славянському зїздови „Сїчий“ в Станїславові, однак справа така цікава і знаменна для політично-національних відносин в нашій суспільности, що ми приневолені ще раз до неї повернути. В передовиці п. з. „На славянськїм конїку“ в ч. 113. „Руслана“ виказали ми, як то сїчовий отаман забажав для піддержання підорваної популярности своєї за прикладом новославянського крамаржівського фаєрверку зробити подібну манїфестацію з підмогою „славянських гостей“ на радикальнїм полі, а щоби приєднати для своїх змагань тих славянських гостей і усунути усякі протиросійські демонстрації. Ми се висловили лише загально, хоч знали докладно про ту „сделку“ сїчового отамана з „Прольомом“ замовленим на ту ціль. Тимчасом п. В. Темницький в „Землі і Волі“ виявив цілу правду і різко нап'ятував се підлецуване радикалів москвофілам. Сю статю п. Т-го п. з. „Ми не є вороги царату“ перепечали ми в 117. ч. „Руслана“, щоби виказати з од-

ного боку, як то радикали і націоналдемонїрати жалують ся на піддержуване москвичів правительством і Поляками, а з другого боку самі залицяють ся до москвичів і липають собі фірочки, щоби з тими москвичами в потребі зробити яку консолїдацію. Ми перепечатали сю статю з „Землі і Волі“ також тому, щоби наша суспільність мала доказ, що се не з якоїсь личної пїмсти „Руслана“, чи Барвіньського, як се звичайно представляє „Дїло“ своїм читачам, але що се засаднича наша народна політика велить нам рішучо іти проти всіх змагань москвичів і проти всяких з ними консолїдацій.

„Дїло“ своїм способом напало на „Руслана“ за те і на п. Темницького. Ми дали на напасті „Дїла“ відповідь в ч. 119. п. з. „Крутіїства „Дїла“ з нагоди сїчового зїзду“, а п. Темницький дав відправу „Дїлу“ в ч. 23. „Землі і Волі“. Хоч „Дїло“ вельми нерадо бачить, як ми розповсюджуємо голоси часописий про єго крутіїства і напасти, то ми подаємо сю відповідь п. Т-го, бо она характеризує вельми влучно „політичне і етичне москвофільство“ органу „Народного комітету“.

Політичне і етичне москвофільство.

(Відповідь „Дїлу“).

Коли скажемо „галицьке москвофільство“, то в увї нашій відтворюєть ся не лише звїсний політичний напрям, але zarazом понятє певного етичного стану, яким власне галицьке москвофільство ціхуєть ся. Сей етичний стан є так п'ятомий галицькому москвофільству, що не мож навіть подумати собі москвофільства політичного без москвофільства етичного.

Отсе етичне москвофільство се є власне занепад, чи радше недостача всякої етики, етики сучасного, культурного людства, а замість неї культивованє фалшу, крутіїства, гіпокрїзї, інсинуованя і калюмнїй.

У своїй статї „Ми не є вороги царату“ я з прикрїстю — кому ж патологічні прояви можуть бути неприкрї? — сконстатував політичне москвофільство у наших націоналістичних партїй; нинї ще більше менї прикро, що на статях „Дїла“, написаних для полемїки з „Землею і Волею“ та автором статї „Ми не є вороги царату“ мушу сконстатувати прояви етичного москвофільства.

Етичне москвофільство проявляєть ся саме в тім, що „Дїло“ вдає з себе праведника, а кїдає громи на мене. Називає мою статю „лайкою“, а рівночасно трактує мене такими нїжними епітетами: „одно багно фальшованя та інсинуацій“, „сьвідома і підла брехня“, „публіцистичне розбишацтво“ і т. д. закидує менї інсинуованє, а рівночасно само підписує менї те, чого я не писав і підкидує менї наміри та мотиви, яких я ані не проявив, ані полемїст з „Дїла“ менї не доказав, робити мене фальшівником, а рівночасно само перекичує факти та викручує висказанї думки.

Постараю ся цитатами й фактами доказати етичне москвофільство „Дїла“ не лише на те, аби стало ясно, яку вартість має „предметова“ полемїка „Дїла“, але передусім у тїй цілі, аби розяснити справу, яку „Дїло“ старало ся нарочно затемнити та затопити у повні фраз, дїбїрних епітетів та штукарських викрутів.

Отже про зачіпленїй мною вислів посла Окуневського „Дїло“ пише: „Темницький, щоби тільки мати кого виляти і таким способом задокументувати свій український патріотизм, просто-на-просто сфалшував слова слова д-ра Окуневського. Др. Ок. сказав: „Ми не вороги російського царства, а тим менше російського народа“. А „царат“ і „царство“ — се не все одно. Царат — се теперїшний царський режім, а царство — російська держава. Розумів се видно й п. Тем., коли вважав за потрібне аж сфалшувати слова д-ра Ок.“ Справді дуже бистроумна увага! Бо хто менше бистрий потрафив би догнупати ся, що російське царство — се те саме, що російська держава? За таке поясненє належить ся повне признанє. Але чому „Дїло“ не пояснило, що то є те „російське царство“? Що значить „ми не є вороги російського царства“? Я грїшний міркую, що під словом „російське царство“ розумієть ся звичайно або певну означену територію, обмежену даними границями, подїлену на тільки а тільки країв, губерній і т. д., або самуж таки політичну організацію Росїї, отже з царем, Столиціном, третою думою, губернатора-

ми, катами, шибеницями і чорною сотнею, або вкінці одно і друге взяте разом, як цілість. Отже коли др. Ок. каже „ми не є вороги російського царства“, то під сїм можна би розуміти — колиб таке виходило з льогїчної звязи думок, висказаних у промові — Росію лише територіально. Але навіть у такім разі подібну заяву я назвав би так само, як назвав у своїй статї. Бо така заява була би запереченем ідеї самостійности України. Для поясненя ужию приміру, на який „Дїло“ чомусь то є звичайно багато вразливїйше. От нехай би так хтось з українських політиків заявив у парламентї: Ми не є вороги „Polski od morza do morza“. Що на се сказало би „Дїло“? Адаже одно не є лїпше другого. Чи на першу — на жаль дійсну — чи на другу заяву у мене є одна і та сама назва. Але мабуть кождий признаєть, що серед сучасної політичної констеляції перша багато небезпечнїйша.

Тамчасом з льогїчної звязи думок, висказаних у звїсній промові д-ра Ок. ясно, як на долони виходить, що під словом „царство“ треба розуміти політичну організацію Росїї з усіма її сучасними благами — отже той іменно царат, той царський режім!

А може др. Ок. мав на думці не теперїшне рос. царство, але може з часів Петра В., Катерини, Переяславської умови, Полтавського бою, Андрусівського договору, а може царство з XIX віку, з часів протиукраїнського указу? Коли цитат тих слів, „які найяснїйше демаскують фальшівницьку методу п. Темницького“ — так заспокоїв „Дїло“, то прошу вехай або „Дїло“, або сам п. Ок. пояснять єго й тим, кого він до тепер не потрафив заспокоїти. Само крутіїство тут не допоможе. Говорїть, панове, ясно!

Зазначу ще, що фальшованє цитату лише тоді має місце, коли зміна слів, або їхнього порядку — зміняє їхнє значїне, думку висказану в них. Я замість „царство“ ужив „царату“ — а се сути річи не зміняє, як висказано висше. Признаю, що цитував недокладно, але рішучо перечу і заперечене своє доказую, немов то я „просто-на-просто сфалшував слова д-ра Окуневського“.

Чи ужити слова „царство“ чи „царат“ заява пос. Ок. лишить ся все одно „поклоном з усмїшкою“ в сторону Бобрїнського et comp. і остане проявом москвофільства. А ціле „рішуче-застереженє“ пос. Ок. проти „насаджуваня русофільського руху в Галичині“, яким „Дїло“ так величаєть ся, зроблене радше зі становища якогось австрійського ультра-патріотизму, нїж зі становища українства. Се виходить з цілости промови пос. Ок. і ясно пробиваєть ся в слїдуючих єго словах: „нехай нам дадуть спокїй зі штучним насаджуванєм московщини на нашім рїднїм ґрунтї бодай тут у Галичині і на Буковині“. А шож ви, пане после, на московщенє російської України? В чїм і по чїм „Дїло“ бачить, що „ціла промова посла Ок. була власне звернена проти Росїї і її денационалізаційної політики“? Так пос. Ок. ані словом не писнув про політику Росїї проти російських Українців! І ми радї би знати, чому? Чи „російське царство“ насаджує „штучно русофільство“ лише в Галичині й Буковині? І може русифікація України — „внутрішня справа Росїї“, до якої не годить ся мішати ся послови австрійського парламенту хоч і Українцєви? Говорїть, панове, ясно!

(Конець буде).

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

Босанський соїм зараз в перших починах, немаючи спромоги адресою до Корони висловити свої домаганя здобув ся на таку заяву:

Провідники головних сторонництв босанського соїму — Люгїч (магомеданин), др. Срскїч (Серб) і др. Сунарїч (Хорват) внесли на четверговім засїданю резолюцію про розширенє обсягу босанського соїму: „Соїм уважає своїм обовязком з патріотизму і льояльности зазначити, що теперїшня конституція не дає підстави для корисної діяльности, яка відповідала би духови часу і потребам краю. 1) Закон з 22. лю-

того 1880 р., прийнятий до конституції, забезпечує необмежений вплив обох правительств на напрям і засади правління, 2) задержано закон з 20. II. 1879 р., котрим економічно зроблено Босну цілковито зависимою від обох держав монархії, 3) санкціоновано конституційну невідчальність босанського правитльства, 4) та невідчальність розтягає ся на обсяг діланя босанського сойму, о скільки його законодавну діяльність зроблено ілюзоричною постановами про отримуване наперед призову обох правительств, 5) репродукцію соймових промов в печаті піддано рішенню прокуратурії і карним судам, 6) обмежено законодавний почин признанєм абсолютної наглости правительственным предлогам, те саме зроблено з правом запитів, котре існує лиш о стільки, що президентови вільно дати до протоколу витяг з запиту, але нема обовязку відповідати на запити. Також власть президента обмежав права послів. Революція кінчить ся заявою, що конституція не відповідає надіям населеня.

Головні ісповіданя, заступлені в босаньскім соймі виступили отже з критикою краєвого статута, котра звертає ся передусім проти впливу обох правительств в законодавство й адміністрацію Босни й Герцоговини. Крім того сойм жадує ся, що усунено згід його обсягу справу ціла і торгових договорів. Вкінці зазначено в резолюції протест проти обмеження права посольської незайманости й запитів та законодавного почину сойму.

Сю резолюцію прийнято односторонно.

Один визначний член угорського правительственного сторониства заявив, що коли будуть покінчені формальности що до уконститування сойму, то правительство внесе в соймі відразу всі свої предлоги законів, які з огляду на свою наглість мусять бути полагождені ще перед літніми феріями. А має се наступити в сім тижни на перцім засіданю сойму. Предметом єго будуть: правительственні розпорядки що до бюджету, зглядно розширене важности минувшорічного бюджету також на сей рік, контингент новобранців, а то в тім цілі, щоби побір міг розпочати ся 15. липця, а найдалше 25. липця, заін- артикуловане румунського торговельного договору після чого йойм по виборах до делегацій буде міг розпочати літні ферії.

Державна рада.

З огляду, що справа водних каналів викликала таке царлям заострене, набирає великої ваги становище палати вельмож в сій справі, котра розіграє ся на теперішній сесії палати вельмож. Звітник бюджетової комісії палати вельмож п. Пленер оповістив звіт о державнім бюджеті за р. 1910 і виказує недобір 53 мільонів, викликаний тим, що видатки швидше ростуть, як доходи, наслідком утвореня ріжних урядів, збільшеня числа урядників і т. д. Дальшою причиною злого стану бюджету є фінансові трудно- сти, бо не повело ся полагодити предлог, що мають поправити фінанси державі і країв; але се буде мусіло стати ся, бо тягарі в найбільшій часі спадуть на державу, як: поправа краєвих фінансів, залізничні вклади, військові видатки, будова нових кораблів, дволітна служба у війську і т. ин. На границях держави проявляють ся ворожі і грізні напрями, котрі можна здержати лише великою оружною силою. Переведене суспільної безпеки також наложить на державу великі тягарі, так що на рік покаже ся звышка видатків понад 100 міль. Дальше подає звіт розправу, переведену в комісії про водні дороги. Др Бернрайтер і бар. Скене виказують, що будова каналів далеко більше буде стояти, ніж первісно числено, і що таким чином ті канали не будуть оплачувати ся. Міністер торговлі Вайскірхнер у відповідь названим бесідникам давав деякі поясненя, але признав слушність висказаним сумнівам. Бюджетова комісія подає палаті панів резолюцію:

а) Взиває ся правительство, щоби, поки приступить до дальшої роботи в справі каналу Дунай-Одра-Висла, подано державній раді обчислене коштів перевозу тим каналом. Обчисленя міністерства торговлі має розслідити міністерство скарбу і залізниць, о скільки они в сій будові інтересовані;

б) З уваги, що докладне переведене закону з дня 11. червця 1901 викликає оправданий сумнів, чи можна буде вповні виконати той закон, — з уваги що тепер подано висшій предлімар коштів, та й то ще не знати, чи дійсно

буде він згоджувати ся з дійсностю, — зваживши, що стан наших фінансів наказує осторогу, — зваживши, що від часу видачі того закона стан річий зовсім змінив ся, — зваживши, що тепер погляди на відносини каналів до залізниць для перевозу товарів значно змінили ся, — вкінці з уваги що з другої сторони каналізація і регуляція рік після § 5. закону ніколи свого значіня не стратять і тим самим належало би їх перевести, взиває ся правительство, щоби закон з дня 11. червця 1901 піддав ревізії і вніс в державній раді відповідчу предлогу.

Над біжучими справами, які тепер на черзі в держ. раді, радив укр.-руський клуб, а „Діло“ звичає ось що про сі наради і постанови клубу:

„Укр.-руський клуб відбув нараду над тим, яке становище слід єму зайняти до справи італійського університету і водних доріг.

„Що до італійського факультету укр.-руський клуб стоить на тим, що треба установити іunctim сеї справи ві справою укр.-руського університету. Члени клубу, що засідають в бюджетовій комісії, дістали поручене висказати сеї погляд в комісії. Нагода на се пайде ся швидко, бо слідує засідане бюджетової комісії в справі італійського факультету відбуде ся вже ві второк. На засіданю сїм буде вже брати участь також і др. К. Левицкий, котрий як голова клубу увійшов до комісії на місце уступившого п. Юл. Романчука.

„В справі водних доріг постановлено передовсім спростувати вістку, подану в газетах, мов би Русини вчера голосували за резолюцією в справі будови водних доріг. Наш клуб голосував проти тої резолюції.

„З уваги що тепер показало ся, що кошти будови каналів будуть далеко більші, ніж досі думано, та що через те рентабельність каналів є дуже непевна, наш клуб, уважаючи на загальне добро, не є за тим, щоби стільки соток мільонів ризикувати на будову не рентабельних ся водних доріг, і стоить за тим, щоби Галичині признано відшкодоване. Рівночасно застеріг ся клуб проти того, щоби про економічні й культурні цілі, на які має бути обернене відшкодоване, правительство порозумівало ся лише з Кої-ом, котре не може і не має права виступати, як виключна репрезентация Галичини“.

Просимо відховити передплату.

Новинки.

— Календар. Ві второк: руско-кат.: Амоса прор.; римо-кат.: Льва п. р. — В середу: руско-кат.: Тихона; римо-кат.: Петра і Павла.

— Сокильське свято в Тернополі. З тернопільским „Соколом“, котрий вчера посвятив свій прапор, святкувала весь північна Подільщина велике народне свято.

Посвячене прапора відбуло ся на толоці коло міського парку. На підвисшеню уставлено олар в шатрі з хрестом зверху серед зелени. Перед оларом станули в чотирокутнику Соколи в одностроях з Тернополя, Львова, Станіславова, Стрия, Рогатина, Ходорова, Мідачева, Янова і ин., переважно із прапорами. Праворуч в довгій кольоні стояли сільські Соколи у відзнаках, а ліворуч Січовики. Решту площі вповнили тисячі народа. О 10. год. рано розпочала ся соборна служба Божа, яку відправляв о. крилош. В. Громницький, парох Тернополя, в сослуженю чотирох священників. Співав хор учеників. По службі Божій цедебрант посвятив прапор, почім хрестні родичі і гості вбивали памяткові цвячки в дручок прапора. З підвисшеної проповідниць промовляя відтак: о. Сьвітенький з Ладичина, пос. Колесса, др. Цегельський від львівського „Сокола“ і др. Трильовский від січової організації.

Коло 12. год. в полудне уставив ся похід в такій черзі: На переді залізнична музика зі Стрия, за нею др. Ст. Чикалок, голова місцевого „Сокола“ і відділ Соколів в Тернополі з прапором під проводом свого начальника проф. Дигдалевича. За ними 64 місцевих учениць „Сокола“ в гімнастичних одностроях. Потім йшли чети інших Соколів в одностроях. Дальше 45 чвірок пожарних Соколів, оркестра з Купчинець, 26 чвірок пож. Соколів, січовий атаман на коні, 32 чвірок Січовиків, музика з Гиневич, 97 чвірок Січовиків, 84 чвірок Соколів, музика з Малехова, 8 чвірок Соколів, 14 чвірок сільських дівчат в мальовничих строях, а вкінці 24 чвірок Соколів Разом брало в поході участь: 132 Соколів в одностроях, поверх 700 сільських Соколів і Соколів, около 500 Січовиків і кількадесят Січовичок, 14 сокильських і 6 січових прапорів і 4 музики. Похід перейшов улицями міста і переставив перед новопосвяченим прапором уставленим коло дому „Міщанського Брацтва“. Загалом брало участь в поході поверх 70 товариств, а найкрасше представляло ся чоло похо-

ду в сокильських одностроях та Соколи з Денисова в гарних сукманах і з Ріпчиць (пов. Дрогобич) в білій одежі. Похід розвязано о 1 1/2 год. на тім самім місци, звідки він вийшов.

По обіді в павільоні парку, при якім промовляли численні бесідники на тему згоди межі Соколами а Січами, розпочав ся в парку фестин, а від 5. до 8. год. вечером вправи на боїщі, уладженім біля парку. До вправ грали дві музики: стрийська і місцева військова, а вправами проводив проф. Дигдалевич. Всіх точок було 8. Найперше 200 Соколів і Січовиків з Тернопільщини, вивчені Соколом з Тернополя, виконало зовсім рівно вправи вільноруч; вправи списками робило 20 Соколів з Угерска і Добрян (Стрийщина); вправи палицями виконали в гімнастичних одягах члени Соколів з Тернополя, Рогатина і Львова в числі 59; трійкові вежі виконало 154 сільських руховиків, тих самих, що виступали з вправами вільноруч (були се найкрасні вправи в цілої програми і полягали в тім, що 49 трійок в 5-ох кольонах ставляло рівночасно однакові вежі), потім наступили вправи на приладах. VI. і VII. точку виконали дівчата, 50 дівчат, учениць тернопільського „Сокола“, дочок інтелігенції і міщан, виконали вправи синьо-жовтими лентами, хоч рухи лент подобали радше на рухи пальців. Мимо того вправи були дуже ефектовні задля граціозних рухів ніг. Відділ 10 дівчат з Коломиї виконав відтак справно вправи булавами під проводом проф. Швайла, начальника коломийського „Сокола“. Закінчили змаганя 9 руховиків в двиганю тягарів. При двиганю тягарів одною рукою, починаючи від 40 клгр., побідив звисний силач п. Гарасимів зі Стрия, який підніс 58 клгр., а при двиганю тягарів обома руками побідив він також, піднісши 100 клгр. понад голову. Публика в числі кількох тисяч, яка приглядала ся вправам і грімко оплескувала всі точки вправ, вдоволенна повернула відтак смерком до парку, слухати продукцій військової оркестри. О 10. год. вночі львівські прогульковці виїхали окремим поїздом, а о 3 год. рано виїхав окремий поїзд з прогульковцями зі Стрийщини. Погода дописала над сподіване. З виїмком дрібного і короткого дощика вечером було зрештою погідно, соняшно і горячо. Тернопільська Русь а передовсім „Сокиль“ можуть бути вдоволені з вчерашнього сокильського свята, яке піднесло на душі Русинів і виказало значне осьвідомлене серед селянства в Тернопільщині і Теробовельщині, звідки фірами і залізницею прибуло кількост селянських Соколів. Також зі Стрийщини прибуло багато сільських Соколів. Інакше списав ся Львів, бо окремим поїздом прибуло всього 121 осіб, а на оплату поїзду доложено кілька сот корон.

— За чим побивають ся редактори „Діла“, доказує отся справа, котру наводимо дословно з останного числа „Діла“ п. з. „Чи може безконфесійний ходити до публичної школи?“ Отсе питане, хоч уже порішене на основі законів у позитивнім зміслі в тих краях австрійської держави, де безконфесійність є загальним явищем прим. у Чехії, все таки взяла ся на ново рішати галицька Краєва Рада Шкільна тай рішала єго справді „по галицьки“, бо майже цілі два роки. Як відомо, в Австрії безконфесійність є признана на рівні з віроісповіданнями і ніхто з приводу безконфесійности не повинен бути обмежений в своїх горожанських правах. Для безконфесійних держава завела окрему інституцію цивільних шлюбів, які мають таке саме законне значінє перед державною власттю, як церковні; так само політичні власти ведуть окремі метрики безконфесійно уроджених, до яких записують свої діти безконфесійні родичі. До публичних шкіл безконфесійні діти мають нічим необмежений доступ і суть звільнені від науки релігії та від участі в релігійних практиках. Опираючи ся на приписи закона, звисний наш публіцист Михайло Лозинський, записуючи з початком року шкільного 1908/9 свого сина Рафаїла до школи вправ в рускою мовою викладовою при ц. к. мужескій учительській семінарії у Львові, зажадав звільненя єго як безконфесійного сина безконфесійних родичів від науки релігії і релігійних практик. Одначе шкільна управа заявляла, що не може сеї справи рішати сама, тільки нехай він удасть ся о рішене до Краєвої Ради Шкільної. Інтересований послухав сеї ради, одначе Краєва Рада Шкільна держала подане, внесене в вересня 1908 р., цілого півтора року „під сукном“ і аж наслідком кількоразової особистої інтервенції полагодила єго при кінці січня 1910 р. таким „Соломонівским“ ореченєм: щоб дирекція ц. к. мужескої учительської семінарії у Львові завізвала батька Рафаїла Лозинського до зложеня заяви, в якій віроісповіданю має виховувати ся єго син, а колиб той такої заяви не зложив тоді єго син має бути усунений зі школи вправ, одначе може бути прийнятий до котрої небудь иншої з міських народних шкіл. На скільки се рішене було „Соломонівське“, найліпше видно з того, що директор ц. к. мужескої учительської семінарії у Львові, діставши єго, звернув ся до Краєвої Ради Шкільної за поясненєм, бо не міг зрозуміти, з якої рації безконфесійний ученик

може ходити до народної школи взагалі, тільки до школи вправ ні. Але там йому пояснили, що „все в порядку“, бо в приймаю до школи вправ дирекція має вільну руку, отже не потребує приймати безконфесійного ученика. Проти сего рішення вніс М. Лозинський відклик до міністерства просвіти, опираючися на тім, що хоч при приймаю до школи вправ дирекція має вільну руку, то однак на основі закону ані віроісповіданє ані безконфесійність ученика не сьміє бути перешкодою в єго принаїю до школи. Та зважаючи, що сей відклик може бути полагоджений знов аж за пару років, не ждав на єго рішення і переписав свого сина до міської народної школи ім. Маркіяна Шашкевича, де єго зразу тимчасово, а опісля, по порозуміню дирекції з Краєвою Радою Шкільною, дефінітивно звільнено сими днями від науки релігії і участі в релігійних практиках. Таким чином, хоч після довгих короводів, Галицька Краєва Рада Шкільна станула на тім законнім становищі, що безконфесійність ученика не може бути причиною непринятя єго до публичної школи та що безконфесійний ученик має бути звільнений від науки релігії й участі в релігійних практиках.

Отся справа стає найкрасшим доказом, яким духом диють головні робітники сего органу „Народного Комітету“ і спілка „Діла“, де засідає тільки наших сьвящеників, того органу, котрий головно піддержує своєю кєрвацією руске духовенство. Ся справа повинна би раз розяснити нашим людям дорогу, на яку ведуть нашу суспільність обожателі Ферерів і їх засад та змагань; наша суспільність, а передовсім наше духовенство, котре піддержує сей орган і годує своєю кєрвацією аїюстолів в горі наведених змагань повинно вже раз сказати: quousque tandem?!

— „Bank dla Ziemi“ в Копичинцях нищить ліси. Пішуть нам: Оводі переїжджаю випадково через село Мишків, пов. Заліщики. А не від ніяк єго анаю тай розкішні, розлогі єго ліси. Саме дорога провадить через ліс Турин. Пробіг! Чи я не змілив ся? Замість шумних лісів — голі зруби. А на них тьма народу: одні там в ріжку кінчик ліса догризують, а другі за ними пеньки до чиста викопують, треті — формалі двірські — орють і кукурудзу сїють. — „А що ви робите, добрі люди?“ питаю? — „Галі ліс рубаємо та корчуємо!“ — „Та так все до тла і в таку пору літну“ — тягнув я далі. — „Та оно так! Тамтой пан — прошу — то плекав і викохував, а тепер купив якийсь банк мандзурский з Копичинець — то геть пльондрює“. — „А тож можна так?“ — „Або ми знаємо? Та ту були і шандарі і якась комісія — та що з того? Ту є в нас один лацївник Іван Блащук, що купив від того банку 15 моргів ліса. Теж все корчує і віхто єму якось стриму не дає. Видко тоті великі Мазури нікого не боять ся а він хоть малий Мазур — теж нікого не боїть ся“ — відповіли селяни. — І чи справді мав би мати наш селянин рацию, що є у нас устава і закони лісові, та їх „Bank dla Ziemi“ в Копичинцях зовсім не респектує і є високі власти, та їх він зовсім не боїть ся. — Може би на се дотичні власти зводили ласкаво дати ясну відповідь? — *Подорожний.*

— Осторога перед виїздом до Бразилії. Намісництво видало знова округник до всіх староств, щоби остерегли населенє перед переселенєм до Бразилії. В округнику наведено яркі приміри нужди і горя, якої зазнали переселенці, що прибули в останних двох літах до Бразилії. Час вже був би нашим селянам прийти до розуму і не слухати намов корабельних агєнтів до їзди до Бразилії. Агєнтам розходить ся лише о провізію, яку дістають від кожного переселенця, а не о їх добро в новім краю. В Парані і інших провінциях Бразилії настала тепер економічна криза. Нарід бідує і голодує, а нові іммігранти прямо примірають з нужди.

— Засуд Гофріхтера. В суботу оголошено вирок військового суду, яким засуджено Гофріхтера на деградацию і 20 літ тяжкої заостреної вязниці. В мотивах вироку зазначено, що Гофріхтер ворадї признав ся до висиланя отруї офіцерам, але потім се зізнає відкликав.

— Дрібні вісти. Испити на учителів руханки в середних школах і учит. семінариях відбудуть ся у Львові дня 7. липця. — З Жєневи доносять, що в Альпах погіб турист Еміль Гузар, упавши в пропасть глибоку на 6.000 стп.

Посмертні оповістки.

— Андрій Лисенко, письменник і лікар, рідний брат композитора Миколи, уюкоїв ся дня 21. с. м. в санаторії в Сьвятошині коло Київа в 55. році житя. Покійник лікарював на стаціі Зна-

менці, а коли російска поліція видалила єго з Росії, він поселив ся був у Львові і працював в „Народній Лічниці“. Одержавши недавно дозвіл на поворот до Росії, вернув до Київа, але грудна недуга зломил єго житє. В. в. п.

Йосиф Поповский, б. довголітний посол держ. ради і кр. сойму помер по довгій і тяжкій недугі 24. с. м. в Кракові. Покійник походив з України і належав до українофілів 60-их років, був товаришем Хамца, Тележинського, Сирочинського (тепер всеполяка), Рильского, Автоновича і ин. і визначав ся вельми ясным і твердим розумінєм українсько-русского питання і відносив ся вельми прихильно до укр.-русской справи. В 1863 р. брав він участь в повстаню і був засланий на Сибір, звідки видобувши ся щасливим способом, перевіс ся до Галичини і поселив ся в Кракові та вступив до австр. війска, де дослужив ся степеня майора в кінноті. Вийшовши з військової служби, посьвятив ся політиці і тут визначив ся не тільки в соймі, держ. раді і делегациї, де був звітником війскових справ, але також яко автор численних розвідок політичних і стратегічних, в котрих всюди займав прихильне для укр.-руск. народу становище і зазначуючи право на самостійний наш і окремішний національний розвиток. Недуга приневолила єго від кількох літ усунути ся в домовий затишок. Земля єму пером і вічна память!

Телеграми

в дня 27. червця.

Царгород. Турки рєзлягнули бойкот на ті торговлі, в яких заняті є Греки.

Лісбона. Тексейра Совра приняв порученє утворити новий мінїстерский кабінет.

Петєрбург. Доносять, що шпіона Раковского, якого ревелациї печатав Kur. Warsz., увязнили поліція в Познані, куда він приїхав до своїх крєвних.

Лєкцію на селі прийме на час вакаційний або і на довше матурист рускої гімназії. Адреса: І. Матеїк, матурист в Снятині.

Colosseum

в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

від 16. до 31. червця 1910.

Найгарнійша сензация.

Шоленно о 8. год. вечер представленє. В неділі і сьвята 2 представлення о 4. год. по пол. і о 8. год. вечером. Що пятниці High-Life представленє. Білєти вчаснійше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 5.

до

АМЕРИКИ і КАНАДИ

найліпше перевозить

Лінія Кунарда

у ЛЬВОВІ ул. Городецка 99.

Ціня переправи кораблем 180 корон.

Уважайте на ч. 99.

ВІДІЗД З ПОРТІВ В ТРИЄСТІ:

Ультонія, 5. липня 1910.

Карпатія, 26. липня 1910.

Панонія, 9. серпня 1910.

З ЛІВЕРПОЛЮ:

Люзітанія, найбільший і найвеличавіший парохід на світі, дня: 9/7, 6/8, 27/8, 17/9, 8/10, 5/11, 17/12 1910.

Мавританія: 2/7, 30/7, 20/8, 10/9, 1/10, 29/10, 19/11, 8/12 1910 р.

122 (20-?)

ІНТЕЛІГЕНТНА ПАННОЧКА НІМКА з ЧЕХ,

пьяїстка, шукає місця до старших дітїй в руским інтелігентнім домі на час вакацій. Може уділяти музики і німєккої та францускої мови. Зголошеня просить ся надіслати до Редакції, котра подасть бльзші інформациї.

Товариство взаїмного кредиту

„Дністер“

у Львові, ул. Руска ч. 20.

Телефон ч. 788.

заснованє при Товаристві взаїмних обезпечєнь „Дністер“ в р. 1895 на підставі закона о стоваришенях з р. 1873.

Одвічальність членів обмежена до подвійної висоти уділу.

Цілею Товариства є уділюванє кредиту своїм членам рільникам обезпечєним в „Дністрі“ від більше літ.

Проценти від вкладок 4%, без потрученя податку рентового.

Вкладки приймає і виплачує Каса Дирекції Товариства в годинах урядових, від 8. до 2. год. в полудно.

Конто в Щадницї почтовій ч. 35.527.

Конто жирове в банку австро-угор.

Вкладки щадничі К 3,721.268—

Удїли членські К 284.195—

Позички уділені К 3,471.478—

Канцелярії Товариства отворені перед полуднем.

Розклад залізничних поїздів

важний від 1. мая 1910.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночі
Кракова	5:50	8:55	1:30	5:45	10:05
Кракова	7:27	10:10	1:15 Б	8:40	2:30
Тарнова	—	—	1:05	—	—
Підволочиск	7:20	12:00	2:15	5:40	10:30
Черновець	8:05	—	2:05	5:53	9:30
Черновець	—	—	—	6:35	12:20
Станиславова	5:45	—	—	—	—
Коломні	—	10:21	—	—	—
Ходорова	5:15 Г	—	—	—	—
Стрия	7:28	11:45	4:25	7:41	11:02
Самбора	8:00	9:58	2:00	10:19 Д	—
Рави рускої	7:32	12:00	—	8:00	9:00
Яворова	8:15	—	5:00	—	—
Брухович	7:32	1:05 Л	1:53 З	8:00	9:25 З
Брухович	7:49 К	1:20	4:10 З	3:26 К	—
Підгаєць	—	11:15	—	—	—
Винник	—	—	—	—	12:10
Янова	8:15	1:10 К	5:00	9:26 К	10:07 К
Любіня	8:00	9:38	2:00	9:00	11:40 Р
На Підзамчє з:					
Підволочиск	7:01	11:40	2:00	5:17	10:13
Бродів	7:01	—	2:00	5:17	10:12
Підгаєць	—	10:54	—	9:44	—
Винник	7:26	—	—	6:29	11:55 А
На Личаків з:					
Підгаєць	—	10:3	—	9:28	—
Винник	7:10	—	—	6:13	11:39 А
Зі Львова відходять до					
Кракова	3:15	8:25	3:15	6:55	11:15
Кракова	6:04	8:40	3:55	7:45	12:45
Кракова	—	—	2:45	6:04	—
Мшани	—	—	3:30	5:41	—
Підволочиск	6:20	10:40	2:16	8:10	11:10
Черновець	6:10	9:35	—	—	10:26
Черновець	—	9:10	2:23	—	2:50
Станиславова	—	—	2:52	—	—
Коломні	—	—	—	5:59	—
Ходорова	—	—	—	8:23 В	—
Стрия	7:30	10:15	1:45	6:50	11:25
Самбора	8:00	9:05	3:40	—	10:40
Рави рускої	7:34	—	2:30	7:10	11:35 З
Яворова	8:20	—	—	6:30	—
Брухович	6:13	10:06 Л	2:35 З	8:38 З	11:35 З
Брухович	7:34	12:25 З	4:24 З	7:10	—
Підгаєць	5:58	—	—	6:16	—
Янова	8:20	10:20 К	1:35 Н	3:35	6:39 К
Любіня	6:00	9:05	2:15 Р	3:40	10:40
З Підзамчє до:					
Підволочиск	6:35	11:00	2:31	8:33	11:32
Бродів	6:35	11:00	2:31	8:33	—
Підгаєць	6:12	—	—	6:30	—
Винник	—	—	1:30	—	11:35 А
З Личакова до:					
Підгаєць	6:31	—	—	6:50	—
Винник	—	—	1:49	—	10:54

ЗАМІТКА: Поспільні поїзди печатані товстим другом. — *) Лише в неділі.

А = лише в середі і суботи. — Б = від 1:6 до 3:09 щоденно; В = в день перед кождою неділею і сьвятами обох обрядів. — Г = в день по кождій неділі і сьвятї обох обрядів. — Д = від 19/6. до 11/9. в неділі і рим-кат. сьвята. — З = від 1/6. до 30/9. щоденно. — К = від 1/5. до 30/9. щоденно. — Л = від 1/6. до 31/8. щоденно. — Н = від 1/5. до 11/9. в неділі і рим. кат. сьвята. — Р = від 15/5. до 11/9. в неділі і рим. кат. сьвята.